

ผลของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา
The Effect of Group Dynamics Activities to Enhancement of Interaction
Behaviors of Mathayom Suksa 1 Students at Boonwattana School in Nakhon
Rachasima Province

ทักษิณ สารคาม (Thaksin Sarakham)*

ฐิติกาญจน์ บุญรักษา อินทาปัจ (Thitikan Boonraksa Intapaj)**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม และ 3) เปรียบเทียบพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน กับระยะติดตามผล กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 80 คน จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบประเมินการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน ที่มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .90 และ 2) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยคะแนนการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 2) ค่าเฉลี่ยคะแนนการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 3) ค่าเฉลี่ยคะแนนการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนหลังการทดลองและระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์, กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

*หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

อีเมล: thak274@gmail.com

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อีเมล: Thitikan.i@nrru.ac.th

Abstract

This quasi-experimental research with a one-group pretest-posttest design aimed to 1) compare the interaction behavior of Mathayom Suksa 1 students at Boonwattana School in Nakhon Rachasima Province, who were in the experimental group, before and after participating in group interaction activities to promote student interaction behaviors, 2) compare the interaction behavior of the experimental group students with that of control group students and 3) compare the interaction behaviors of the experimental group students at the post-experiment period at the end of the follow-up period. 80 subjects were recruited through purposive sampling. The research instrument included 1) the classroom interaction assessment forms, with reliability coefficient of .90 and 2) a group interaction activity to promote student interaction behaviors. Descriptive data analyses included percentages, means, standard deviations and a t-test dependent. The research results showed that: 1) the post-experiment of the experimental group students was significantly higher than their pre-experiment at the .05 level 2) after the experiment, the interaction behaviors of the experimental group was significantly higher than the control group at the .05 level and 3) no significant difference was found between the experimental group students' interaction behaviors at the post-experiment period and their same skill at the end of the follow-up period.

Keywords: Interaction Behaviors, group dynamics activities, Mathayom Suksa 1 Students

บทนำ

การมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนเป็นการทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันเพื่อที่จะยกระดับความรู้ และพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนโดยการปฏิสัมพันธ์จะเกี่ยวข้องกับเนื้อหาหลักสูตรและผู้เรียนคนอื่นๆ รวมทั้งผู้สอนด้วย (Thurmond, 2003) ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ทางบวกระหว่างนักเรียนกับครู และระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกันที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เช่น การแสดงความเป็นมิตร การช่วยเหลือเกื้อกูล การร่วมมือ เป็นต้น คือบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนที่จะช่วยยกระดับการเรียนรู้ได้ (ประสาธ อิศรปริดา และธีรประภา ทองวิเศษ, 2560) โดยกิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้าง ทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี รู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่นตลอดจนการสามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ที่กำหนดให้การจัดกิจกรรมแนะแนวในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง พัฒนาตนเอง พัฒนาความสามารถของตนเองตาม สำหรับแนวคิดและความสำคัญของการจัดการเรียนสอนแบบเน้นการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียนนั้นทำให้ผู้เรียนได้กระทำกิจกรรม หรือปฏิบัติในลักษณะต่าง ๆ โดยวิธีการหนึ่งสำหรับการเกิดการเรียนรู้โดยตรงของตนเองมากกว่าการบอกให้ทำหรือการบรรยายคือกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เนื่องจากการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์จะทำให้สมาชิกในกลุ่มนั้นได้รับประสบการณ์ และได้ร่วมมือกันคิดและปฏิบัติร่วมกัน ทั้งยังได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ทำให้สมาชิกในกลุ่มได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ดียิ่งขึ้น (โสภิตา เถนว่อง และจินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2562) ดังที่ วรรณษา เณิมชัยและคณะ (2563) ที่ระบุไว้ว่ากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนได้มีพัฒนาการในด้านทัศนคติ ค่านิยม เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าใจความต้องการของตนเองและของผู้อื่นจากการปฏิบัติ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้วย

ในฐานะที่ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่การสอนในรายวิชากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมแนะแนว) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าขาดการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน นักเรียนส่วนใหญ่ไม่รู้จักเพื่อนในชั้นเรียน ไม่สามารถจำหน้าเพื่อนในชั้นเรียนได้ ส่งผลกระทบทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนยังขาดการปฏิสัมพันธ์กัน ต่างคนต่างอยู่ ไม่มีการเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน และปฏิเสธการทำงานร่วมกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจในการทำการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กันในชั้นเรียนของนักเรียน เนื่องจากการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นการช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียนและพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนแล้ว เมื่อได้ทำงานร่วมกันผู้อื่น จะเรียนรู้และรู้จักที่จะเข้าใจและยอมรับเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม และรู้จักวิธีการติดต่อสื่อสารการใช้คำพูด การใช้ท่าทางต่าง ๆ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น เป็นการพัฒนาให้นักเรียนสามารถที่จะปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม
3. เปรียบเทียบพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน กับระยะติดตามผล

สมมติฐานของการวิจัย

1. ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์สูงกว่าก่อนการทดลอง
2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน มีพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับกิจกรรมแนะแนวปกติ

3. ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการณ์มีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน
นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการณ์มีปฏิสัมพันธ์ไม่แตกต่างกับระยะติดตามผล

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษา ค้นคว้าเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนว

ความหมายของกิจกรรมแนะแนว (Guidance Activities) คือ หมายถึงกิจกรรมที่มุ่งเน้นสนับสนุน
การเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ของนักเรียน โดยเน้นที่อารมณ์ การตั้งเป้าหมาย ความนับถือตนเอง แรงจูงใจ
และความสามารถในการจัดการตนเอง เช่นความวิตกกังวล ความเครียด เป็นต้น ที่จัดให้หรือสนับสนุนให้
ผู้เรียนแต่ละคน ได้ปฏิบัติหรือมีส่วนร่วม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนา สร้างเสริม ป้องกันปัญหา และ
แก้ไขปัญหาทั้งด้านการศึกษา อาชีพ สังคมและส่วนตัว (Taskiran, 2021) ซึ่งกิจกรรมแนะแนว มีลักษณะงาน
ที่ครอบคลุมทั้งการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาให้แก่ผู้เรียน ทั้งเป็นรายบุคคลและกลุ่ม การ
จัดบริการแนะแนว ทั้ง 5 บริการ ประกอบด้วย 1) บริการศึกษารวบรวมข้อมูล 2) บริการสารสนเทศ 3) บริการ
ให้ปรึกษา 4) บริการจัดวางตัวบุคคล และ 5) บริการติดตามผล ตลอดจนการบูรณาการแนะแนวในการเรียน
การสอน และกิจกรรมแนะแนวมีความจำเป็นอย่างมาก เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนนั้นด้วยสำหรับสถานการณ์ของ
วัยรุ่นหรือผู้เรียนในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งความเปลี่ยนแปลงและความเจริญทางด้านการศึกษาที่
แข่งขันกันมากขึ้น และความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ ๆ มีผลทำให้เกิดการ
เปลี่ยนแปลงของ สังคมไทยอย่างรวดเร็ว รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีความ
เหลื่อมล้ำกัน (นักรบ หมี่แสน, สุธีรา นิมนต์นิวัฒน์ และศศิธร อนันต์โสภณ, 2567)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำแผนกิจกรรมแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ.2566-2570 เพื่อเป็นทิศทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน โดยแบ่งเป็น
จำนวน 4 แผนได้แก่

1. แผนกิจกรรมแนะแนว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
2. แผนกิจกรรมแนะแนว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
3. แผนกิจกรรมแนะแนว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
4. แผนกิจกรรมแนะแนว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

โดยแต่ละแผนนี้ มีสัดส่วนของการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุม ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัว
และสังคมแตกต่างกัน ภายใต้วิสัยทัศน์เดียวกันคือ บริหารจัดการงานแนะแนวอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ
สถานการณ์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ค้นพบตนเอง มีเป้าหมายในชีวิต มีสุขภาวะที่ดี และดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย
(กลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2568)

2. แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

เฉลิมขวัญ สิงห์วี (2560) ระบุว่ากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีส่วนช่วยให้ผู้เข้าร่วมได้รับประสบการณ์ตรง และเรียนรู้โดยการปฏิบัติจากสถานการณ์จำลอง การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ยังช่วยพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อการอยู่ร่วมกัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพึ่งพาอาศัยกัน

ทรายแก้ว ก่องแก้ว, อุรปริย์ เกิดในมงคล และนวลฉวี ประเสริฐสุข (2560) ระบุว่ากิจกรรมกลุ่ม คือ เทคนิค วิธีการ เครื่องมือที่เป็นสื่อในการจัด ประสบการณ์ให้แก่สมาชิกกลุ่มได้มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม สำรวจความรู้สึก ความคิด พฤติกรรม ทัศนคติ ค่านิยมของตนเอง รู้จักคิดวิเคราะห์และแสดงพฤติกรรม พัฒนาจิตใจ และปรับตัวให้อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทำให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น นอกจากนี้กิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าด้านการพัฒนาในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านอาชีพ ด้านสังคมและส่วนตัวได้

โสภิตา เถนว่อง และจินตนา สราญฤทธิ์พิทักษ์ (2562) ระบุว่ากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีกันในกลุ่ม และการทำงานร่วมกันเป็นทีม ช่วยให้ผู้คนมีการแสดงออก ผ่านการอยู่ร่วมกัน ลดความเห็นแก่ตัว ช่วยให้มีทัศนคติที่ดีต่อกัน มีความเข้าใจ เห็นใจซึ่งกันและกัน

ธัญพิชชา เขมื่อ (2562) ระบุว่ากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต้องอาศัยสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ในการช่วยให้สมาชิก ได้สำรวจ เข้าใจและยอมรับตนเองอย่างแท้จริง และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม โดยจำนวนสมาชิกในกลุ่ม หรือขนาดของกลุ่มที่เหมาะสม ควรมีสมาชิก 10-12 คน ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และไม่ควรเกิน 15 คน

อัจฉรีย์ ไกรกิจราษฎร์, รัชชกัญญา ทองถาวร และไพบุลย์ อุปโน (2564) ระบุว่ากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เป็นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านกิจกรรมที่เน้นการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้จะเกิดขึ้นในกลุ่ม ซึ่งเกิดจากการค้นพบคำตอบด้วยประสบการณ์ของตนเอง

สรุปได้ว่ากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่เข้าร่วมกลุ่มนั้น ได้เรียนรู้ร่วมกันจากการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น จากการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เป็นเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของตนเอง ช่วยส่งเสริมให้บุคคลได้เติบโต พัฒนาทักษะทางสังคม และความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น โดยขนาดของกลุ่มที่เหมาะสม คือ 10-12 คน

3. แนวคิดเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “มนุษยสัมพันธ์” ไว้มากพอสมควร ซึ่งจะขอยกตัวอย่างเพียงบางประการ ดังต่อไปนี้

รดาชม พรหมนิวาส (2561) กล่าวว่ามนุษยสัมพันธ์ หมายถึงการสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตนเองกับผู้อื่น ทั้งการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีการปฏิสัมพันธ์กัน เช่นการพูดคุย การให้เกียรติซึ่งกันและกัน หรือการร่วมมือกัน

จำนงค์ นามมา และจักรี ศรีจารุเมธีญาณ (2564) กล่าวว่ามนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง การติดต่อเกี่ยวข้องกับระหว่างมนุษย์ เป็นการสร้างมิตรในการอยู่ร่วมกัน ในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมนั้นได้อย่างมีความสุข เกิดการประสานความร่วมมือในทุกมิติ จนเกิดความรักใคร่กลมเกลียวสามัคคีกัน

วิชัย ศรีชะเกษ, ยุภาพร ยุภาศ และภักดี โพธิ์สิงห์ (2565) กล่าวว่ามนุษย์สัมพันธ์ช่วยทำให้มนุษย์มาอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ไม่ว่าสังคมขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่ ซึ่งแต่ละคนคนที่มาอยู่ร่วมกันนั้นต่างก็มีความแตกต่างกัน เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน มีความรักใคร่ สัมผัสปรารถนา สามัคคีต่อกัน มีความเคารพ ยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน จริใจต่อกัน มีเจตคติที่ดีต่อกันมี เป้าหมายร่วมกัน ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยความเต็มใจที่จะช่วยกันคิดช่วยกันทำอย่างเต็มความรู้ ความสามารถของตนเองการ

ซึ่งมนุษย์สัมพันธ์จะเกิดขึ้นมาได้ก็ต่อเมื่อมีองค์ประกอบต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กัน องค์ประกอบที่สำคัญ มี 3 ประการ คือ (นิมาลี กิโอบะเมาะ, 2564)

1. การเข้าใจตนเอง หมายถึงการบุคคลรู้ว่าตัวเองเป็นใครมีความสามารถมากน้อยเพียงใดมีจุดดีเด่นและจุดอ่อนอยู่ที่ไหน การรู้จักตนเองทำให้เกิดความเข้าใจตนเองได้

2. การเข้าใจผู้อื่น หมายถึงรู้ค่าคนที่เราจะติดต่อสัมพันธ์ด้วยเป็นใครมีภูมิหลังอย่างไร มีความคิด ความเชื่อ และคุณค่าที่ยึดถือเป็นอย่างใด มีความต้องการ หรือความปรารถนาอย่างไร เรายอมรับเขาได้มากน้อยเพียงใด รวมทั้งการยอมรับในคุณค่าและความเป็นมนุษย์

3. การสนใจคนอื่น ๆ หมายถึง ความสามารถในการเอาชนะจิตใจของบุคคลอื่นด้วยสันติวิธี ด้วยความพึงพอใจของเขา และด้วยความเต็มใจของเขาทำให้เขาเกิดความรู้สึกคล้อยตามโดยไม่เคลือบแคลงใจใด ๆ

สรุปได้ว่า มนุษย์สัมพันธ์ หมายถึงการมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันของคนในสังคมที่อยู่ร่วมกัน แม้แต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกันก็ตาม ซึ่งมนุษย์สัมพันธ์ช่วยให้บุคคลในสังคมนั้นเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน มีความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีชีวิตอยู่ในสังคมนั้นได้อย่างมีความสุข โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้เกิดมนุษย์สัมพันธ์ คือ การเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น และความสามารถในการเอาชนะจิตใจของบุคคลอื่นด้วยสันติวิธี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest Posttest Design) โดยกำหนดเนื้อหาการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 17 ห้องเรียน จำนวน 652 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 16 กรกฎาคม 2567)

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 80 คน โดยได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/13 จำนวน 40 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และกลุ่มควบคุม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/10 จำนวน 40 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษาวิจัย ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 เป็นระยะเวลา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน คือ วันศุกร์ คาบที่ 7 เวลา 13.40 – 14.30 น. วันละ 50 นาที

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ ชุดกิจกรรมแนะแนวร่วมกับการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กันในชั้นเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน ที่ได้สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อประเมินค่าความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่าความสอดคล้อง เท่ากับ .81 และนำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญวัฒนา จำนวน 40 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลการทดลองใช้มาหาคุณภาพหาค่าความเที่ยงของแบบประเมินการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้เท่ากับ .90

2. ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบปกติ คือการจัดการเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนให้ความรู้ตามเนื้อหาที่สอนที่ผู้วิจัยได้สอนนักเรียนกลุ่มควบคุม โดยใช้รูปแบบการบรรยายปกติไม่มีการใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ เช่นกิจกรรมกลุ่ม การอภิปราย กรณีตัวอย่างดังเช่นชุดกิจกรรมแนะแนวของนักเรียนกลุ่มควบคุม

3. แบบประเมินการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน และนำแบบประเมินการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนของนักเรียนที่ได้สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าความสอดคล้อง เท่ากับ .81 และนำแบบประเมินการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญวัฒนา จำนวน 40 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลการทดลองใช้มาหาคุณภาพหาค่าความเที่ยงของแบบประเมินการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้เท่ากับ .90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบประเมินการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน และกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ที่ตรวจสอบคุณภาพแล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบประเมินการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบประเมินโดยเก็บคะแนนก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (pre-test)
2. นำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มาใช้กับกลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน รวมทั้งสิ้น 7 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที
3. นำแบบประเมินการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบประเมิน โดยเก็บคะแนนหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เป็นคะแนนหลังการทดลอง (post-test)
4. นำแบบประเมินการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน ให้กลุ่มทดลองตอบแบบประเมิน โดยเก็บคะแนนระหว่างหลังและระยะติดตามผล (follow-up)
5. นำคะแนนก่อนการทดลองหลังการทดลองและระยะติดตามผลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลในทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนโดยใช้สถิติทดสอบค่าที่แบบที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)
2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน และระยะติดตามผลโดยใช้สถิติทดสอบค่าที่แบบที่เป็นอิสระต่อกัน (t-test independent)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยเรื่อง ผลของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาจากแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-test

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน

พฤติกรรม การมี ปฏิสัมพันธ์	ก่อนการทดลอง		แปลผล	หลังการทดลอง		แปลผล	t	Sig. (2-tailed)
	$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD			
	2.44	1.15	ปานกลาง	3.56	1.07	ดี	1.35*	.00

*p< .05

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน มีพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.44$, S.D. = 1.15) และหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 1.07) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน มีพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน และกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสนใจเรียนหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

พฤติกรรมการมี ปฏิสัมพันธ์	กลุ่มทดลอง		แปลผล	กลุ่มควบคุม		แปลผล	t	Sig. (2-tailed)
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.			
ก่อนการทดลอง	2.44	1.15	ปานกลาง	2.35	1.76	ปานกลาง	1.00	.98
หลังการทดลอง	3.56	1.07	ดี	2.75	1.27	ปานกลาง	1.60*	.00

*p< .05

จากตารางที่ 2 พบว่า พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์หลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 1.07) สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยกิจกรรมแนะแนวจากครูแนะแนวตามปกติ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 1.27) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน มีพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับกิจกรรมแนะแนวปกติ

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน กับระยะติดตามผล

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์	หลังการทดลอง		แปลผล	ระยะติดตามผล		แปลผล	t	Sig. (2-tailed)
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.			
	3.56	1.07	ดี	3.48	1.20	ดี	1.29*	.33

*ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน หลังการทดลองและระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 1.07) และระยะติดตามผลมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 1.20)

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน มีพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 1.07)

2. พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์หลังการทดลอง นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 1.07) สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยกิจกรรมแนะแนวจากครูแนะแนวตามปกติ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 1.27) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน หลังการทดลองและระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการทดลอง

ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนสูงขึ้น โดยเปลี่ยนระดับจากปานกลาง $\bar{X} = 2.44$ เป็นระดับดี ($\bar{X} = 3.56$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย ข้อที่ 1 แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ สามารถเสริมสร้างพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมาได้เป็นอย่างดี รายละเอียดเป็นดังนี้

1) กิจกรรมรับรู้ข้อมูล ผู้วิจัยให้ความรู้ในเรื่องความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะของมนุษยสัมพันธ์ ตัวอย่างปัญหาที่เกิดจากการขาดมนุษยสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้อธิบายถึงคุณลักษณะของมนุษยสัมพันธ์ ปัญหาที่เกิดจากการขาดมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งพบว่า กิจกรรมรับรู้ข้อมูลนี้ก่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะโน้มถ่วงและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้ที่ถูกต้องเอาใจใส่ในการกระทำหรือการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สังเกตได้จากการสอบถามในขณะให้ข้อมูลในชั้นเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าการกระทำหรือปฏิบัติ

พฤติกรรมบางอย่างเป็นพฤติกรรมที่ขาดมนุษยสัมพันธ์ เมื่อผู้วิจัยให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ด้านพฤติกรรมทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้านพฤติกรรมที่ถูกต้อง ส่งผลให้มนุษยสัมพันธ์เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่มจิตวิทยาเกสโตลท์ (2012) กล่าวว่า ความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ คือ มนุษย์ที่สมบูรณ์ประกอบขึ้นด้วยส่วนต่าง ๆ ที่ทำงานประสาน กัน คือ ร่างกาย ความคิด ความรู้สึก การรับรู้ ซึ่งส่วนต่าง ๆ เหล่านี้ จะต้องเข้าใจในลักษณะที่สมบูรณ์เป็นตัวบุคคล ซึ่งมนุษย์จะมีศักยภาพที่จะรับรู้ สัมผัสในตัวเองได้เกี่ยวกับความคิดความรู้สึกและอารมณ์ของตนเอง สามารถตัดสินใจได้ เพราะเกิดการรับรู้และไม่สามารถนำตนเองกลับไปสู่อดีตหรืออนาคตได้ สามารถรับรู้เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ในสภาวะปัจจุบันเท่านั้น

2) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีกันในกลุ่ม ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันเป็นทีม กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ช่วยให้บุคคลได้มีการแสดงออก ฝึกการอยู่ร่วมกันลดความเห็นแก่ตัว ช่วยให้มีทัศนคติที่ดีต่อกัน มีความเข้าใจเห็นใจกัน ซึ่งคุณค่าที่ได้จะมากน้อยแตกต่างกันไปตามลักษณะของการทำกิจกรรม ผู้วิจัยเชื่อว่ามีผลทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เกิดการพัฒนาตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ส่งผลให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนสูงขึ้นแตกต่างกับกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับการศึกษาของ ไพเราะ ราชสมบูรณ์ สมิตรา ยาประดิษฐ์ เชษฐภณัญญ์ ลีลาศรี สิริ และ ไตรรัตน์ สิทธิกุล (2563) ที่พบว่ากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาและเพื่อนนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออก ด้านการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนระดับมาก และเป็นไปตามการศึกษาของ วรวิภา เจริญชัย, อุมาภรณ์ สุขารมณ์, ภูริเดช พาหุยุทธ์ ธีสมร สุริยาศิน (2563) ที่พบว่า คณะกรรมการสภานักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยการทำงานเป็นทีมเพิ่มขึ้น ซึ่งสะท้อนถึงการเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน มีการติดต่อสื่อสารที่ดีต่อกันและเกิดปฏิสัมพันธ์กันทางสังคม สอดคล้องกับ Button (1974) ที่กล่าวว่าไว้ในหนังสือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมกลุ่มในวัยรุ่นไว้ว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นสิ่งที่จัดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายช่วยส่งเสริมมนุษย์ ให้เติบโตและพัฒนาขึ้น โดยเฉพาะทักษะด้านสังคม และด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น การจัดกิจกรรมกลุ่มจึงเป็นการสร้างโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับ การติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ดังนั้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของนักเรียนกลุ่มทดลองนี้ จึงแสดงถึงการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น สมาชิกในกลุ่มมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของการศึกษาได้

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษา ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญวัฒนา หากต้องการนำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ดังกล่าวไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ควรมีการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ควรนำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนไปประยุกต์ใช้สอดแทรกในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนของนักเรียนได้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาและเปรียบเทียบผลในระดับชั้นอื่น ๆ โดยปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับชั้น เพื่อให้เกิดความหลากหลายและส่งเสริมความสัมพันธ์ภายในโรงเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาตัวแปรหรือทักษะด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะด้านอารมณ์และสังคม, ด้านการเคารพสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น เป็นต้น

2.3 ควรเลือกวิธีการศึกษาวิจัยที่หลากหลายในการศึกษาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายในแต่ละช่วงวัย เพื่อศึกษาผลการเพิ่มปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2568). แผนพัฒนาการแนะแนวและแผนกิจกรรมแนะแนว พ.ศ. 2566 – 2570. แหล่งที่มา <http://www.guidestudent.obec.go.th/?p=2307>
- จิตวิทยาเกสตัลท์. (2012). จิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์. แหล่งที่มา <http://asmini1122.blogspot.com/2012/09/gestalt-psychology.html?view=timeslide>
- จำนงค์ นามมา และจักรี ศรีจารุเมธีฐาน. (2564). มิติของการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในองค์กร. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 6(2), 779-790.
- เฉลิมขวัญ สิงห์วี. (2560, 7-8 ธันวาคม). ผลของโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการทำงานเป็นทีม. [เอกสารนำเสนอ]. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 14, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- ทรายแก้ว ก่องแก้ว, อรุณีย์ เกิดในมงคล และนวลฉวี ประเสริฐสุข. (2560). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนต่อเพื่อนต่างเพศอย่างเหมาะสมของ นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาล ๒ วัดเสนหา (สมุทรพลมดุง). *Silpakorn University e-Journal (Social Sciences, Humanities, and Arts)*, 10(2), 2618-2633.
- ธัญพิชชา เขมื่อ. (2562). ผลของโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศิริมาตย์เทวี อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิมาลิกี ไบสะเมาะ. (2564). พฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- นักรบ หนีแสน, สุธีรา นิมนต์วัฒน์ และศศิธร อนันต์โสภณ. (2567). การแนะแนว : ศาสตร์เพื่อการพัฒนาช่วยเหลือผู้เรียน. *วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์*, 11(1), 35-46.
- ประสาธ อิศรปรีดา และธีรประภา ทองวิเศษ. (2560). พฤติกรรมสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน: รูปแบบเชิงฤษฎี การวัด และปริทัศน์งานวิจัย. *วารสารครุศาสตร์*, 45(3), 206-220.
- ไพเราะ ราชสมบูรณ์ สมิตรา ยาประดิษฐ์ เชษฐภณภูมิ ลีลาศรีศิริ และ ไตรรัตน์ สิทธิกุล. (2563). การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนและพี่เลี้ยงโดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาของนักศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระบบทวิภาคี วิทยาลัยเทคโนโลยี ภาคตะวันออก (อี.เทค). *วารสารร่วมพฤษภา มหาวิทยาลัยเกริก*, 38(2), 140-152.
- วิชัย ศรีชะเกษ, ยุภาพร ยุภาศ และภักดี โพธิ์สิงห์. (2565). ความสัมพันธ์ของมนุษย์ในยุคสมัยของความพลิกผัน. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(3), 187-200.
- วรรณษา เฉลิมชัย, อุมารณ สุชารมณ, ภูริเดช พาหุยุทธ์ และศรีสมร สุริยาศติน. (2563). ผลของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการเสริมสร้างการทำงานเป็นทีม ของคณะกรรมการสถานักเรียน. *วารสารรัชตภาคย์*, 14(37), 188-203.
- รดาชม พรหมนิวาส. (2561). *รูปแบบภาวะผู้นำแห่งตนและทักษะมนุษย์สัมพันธ์ของผู้นำที่ส่งผลต่อความเหนียวแน่นของทีมงาน*. การค้นคว้าอิสระบริการธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- โสภิตา เถนว่อง และจินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2562). การจัดโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อสร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 47(2), 369-388.
- อัจฉรีย์ ไกรกิจราษฎร์, รัชชกัญจน์ ทองถาวร และไพบุลย์ อุปันโน. (2564). การพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 23(2), 351-361.
- Button, L. (1974). *Developing group work with adolescents*. London: University of London Press.
- Taskiran, A. (2021). *Handbook of Research on Emerging Pedagogies for the Future of Education: Trauma-Informed, Care, and Pandemic Pedagogy*.
- Thurmond, V.A. (2003) Understanding Interactions in Distance Education: Defining Interaction and Strategies to Enhance Interactions in Web-Based Courses. *Nurse Educator*, 28, 237-241.